

מכתב לחברי הג'יאפ "בגוף ראשון" - סמואל נמירובסקי

התהליך "זאדיג", למיטב הבנתי, הינו תהליך של פירוק: בא לפרק ולחדש את האמנה החברתית שהייתה קיימת עד כה באסכולות הלאקאניאניות. זהו מהלך נועז. בדומה למהלכי פירוק שנהג לאקאן. פירוק וגיוס מחדש של נאמני הפסיכואנליזה ואוהבי לאקאן.

השם "זאדיג" נלקח מרומן, *זאדיג או הגורל* שנכתב על ידי הפילוסוף וולטר ב-1747. ככל הנראה, השם של הגיבור נובע מהמילה העברית "צדיק". הרומן מספר את תהפוכות הגורל של אדם חכם וצנוע, חסר מזל. זאדיג הופך מראשית הסיפור לשתום-עין ולאט לאט מתברר כ"מלך של חוכמה בממלכת העיוורים".

התהליך "זאדיג" - המתקדם אל במת העולם מכוסה במסכה, ואת כיוונו עדיין עלינו ללמוד - נובע ממצבים פנים-קהילתיים של הפסיכואנליזה. מצבים אלה הושפעו מגלים גבוהים שהגיעו לחופים של האקסטרטריטוריאליות הפסיכואנליטית וחצו את חומת מגנם.

התסיסה הפוליטית עולמית של ימינו -שלאקאן ידע לנבא ולקרוא היטב - נראית כמנערת את הניטראליות של האנליטיקאי ומזמינה עבורו אתגרים חדשים.

אתגרים אלה עומדים לפנינו כאן בארץ ודופקים בדלתות של הפסיכואנליזה מבחוץ ומבפנים. הפנטאזמה החברתית נסדקה, ורוחות מהעבר מתחילות שוב לנשב. כדי להסתיר את הסדק אין כלי טוב יותר מהטשטוש, כלומר האובסקורנטיזם.

האובסקורנטיזם הוא ברית של בורות לפעמים סודית ולפעמים בלתי מודעת, שנכרתת כדי להגן ולתמוך בסטטוס קוו. מול הבורות הממוסדת של אובסקורנטיזם אפשר רק להעמיד את עמדת הכופר. ה-"כפירה".

הכופר הוא זה שעם פועל רעיונותיו מפר מיתוס של קבוצה, מפר את הנורמה, קורא תיגר ל"אב" ולרב, מעמיק את הסדק של הפנטאזמה החברתית, וכך זורע פחד אצל כל אלה שאינם סובלים את הריבוי. מכאן הכעס של השמרן, של השליט וחצרו. ה-parrhesia, הדיבור "דוגרי", מיעד לכופר את הגורל העגום של הנידוי.

המילה כפירה, מתרגמת את המילה היוונית *hairesis* (αἵρεσις) שפירושה בחירה. לאקאן ממליץ על הבחירה הכופרת בפרק הראשון של הסמינר XXIII, עמ' 15 בצרפתית. אני מתרגם:

"עובדה היא שג'ויס (Joyce) בוחר. ובכך הוא כופר כמוני, מכיוון ש-*hairesis* זה מה שמאפיין את הכופר. חייבים לבחור את האופן שדרכו הולכים לתפוס את האמת. ואז, לאחר שהבחירה נעשתה, אפשר להעמיד אותה לאישוש כי שום דבר אינו מונע זאת מאדם, כלומר להיות כופר בדרך הטובה (de la bonne façon). לאחר שעשית הכרה עם טיבו של הסנתום (*sinthome*), הדרך הטובה היא זו שמזמינה להשתמש בו באופן לוגי (*logiquement*), כלומר עד הרגע שבו הוא משיג את הממשי שלו, ולאחר מכן הוא כבר לא צמא."

מה הוא הכלי שיש לאדם כדי לבחור?

לאקאן לא התבסס על פסיכולוגיה של יכולות (Vermögenspsychologie) אלא באופייה ובצורתה של החלוקה הסובייקטיבית, חלוקת הסובייקט הנה תופעה פרה-רפלקסיבית הקשורה לרגעים של רכישת השפה, לרגע של *Bejahung*. אפקטים שלה חש הסובייקט ברגע בו לוקח בחשבון שהוא תוצר של אפקט של שפה, שהדיבור והשפה הינם הסיבה של הסובייקט. כאשר זה קורה, רגע של פתיחה של הלא מודע, הסובייקט שיודע, יודע עד כמה לא יודע את עצמו.

העיבוד, העבודה וההעמקה שהסובייקט מבצע באופייה של חלוקה זו, מכשירים את הכלי של הבחירה, הכלי של אקט הבחירה. זה הכלי השובר-שיווין והמוציא את הסובייקט מהספק, ומאפשר לו את הרגע להסיק, את המעבר לאקט. לכלי הזה, אם כך אפשר לקרוא לו, נתנה הפילוסופיה הרבה שמות: זה ה-*voûc*, *Nous*, או ה-*φρόνησις*, *fronesis*, של יוון הקלאסית או ה-*Hexis* (ἕξις) של פלוטינוס, או ה-*lumen naturale*, אור

טבעי, של דקרט.
מושגים אלה הונפקו בפילוסופיה כדי להצביע על השכל או על האינטליגנציה המעשית.
הדילמה העומדת בפני ברגע של בחירה הוא:
" האם עלי לשעבד את ההתנהגות של חיי לסמכותם של החכמים, או לאורות של תבונתי בלבד" ... (סימון וייל)

תקוותי שלדילמה זו התשובה ברורה.

הכיוונים הפוליטיים prêt-à-porter הם חזרות מהעבר ומעלימים מהעין, מימין ומשמאל, מהפרוורסיה של אידיאלים אדנותיים. סמבלאנטים של רצון טוב מסתירים את הממשי.
הפסיכואנליזה מלמדת אותנו שההכפשה של האחר אינה אלא אסטרטגיה של ההימנעות מהסירוס המאפיינת את השיח של האדון.

רק הפיענוח שמציע תהליך אנליטי מאפשר להסיר הזדהויות ובו בזמן לחשוף אסטרטגיות מסוג זה, אצלנו ובחוץ. ובהקשר זה אין תחליף לעבודה האנליזאנטית העמוקה ... באינטנסייה.

כיווני העבודה הם רבים ומגוונים. אחד מהכיוונים שהציע מילר הוא הכיוון של הכפירה-בחירה. כיצד להבין את זה?

להפוך את הכפירה לדרך פעולה של פירוק המבנה של קבוצה. Sapere aude – העז לדעת.
זאת הייתה הסיסמא של הנאורות, סיסמא שקאנט אימץ. אתה יכול לדעת זה גם הסיסמא של ה-
"Scilicet" של לאקאן.

הכפירה הינה האופן בו האיווי של הסובייקט מגלה את הבדלו המוחלט, ביטוי הטהור ביותר.

יש צורך בכופרים, בריבוי של הכפירה, על מנת ליצור דוגמטיזם חדש...

האהבה החדשה!

האהבה החדשה!

דבר מה גורם לך להפנות את הראש. קריצה מהצד, ומתחיל המפנה, אתה מזנק.
מדובר בזה, אומר לאקאן, לא במהפכות תחת הסימן המלחמתי אלא בהתעוררות של איווי חדש.
היגיון חדש, une raison, תבונה חדשה, סיבה חדשה, מסמן חדש. על זה מדבר RIMBAUD. זה הסימן של השינוי.
« À une Raison » זה שיר של ארתור רמבו שלאקאן מזכיר בסמינר XX.

נקישה אחת של האצבע שלך על התוף משחררת את כל הצלילים, וההרמוניה החדשה מתחילה.
צעד אחד שלך, ואנשים חדשים קמים ואומרים את ה"נצא לדרך" שלהם.

ראשך מביט הצידה: האהבה החדשה!

ראשך מסתובב, -האהבה החדשה!

"שני את גורלנו, חוררי את הנגע, החל מהומן" שרים לך הילדים האלה.
"תרימי עד האינסוף את החומר של גורלנו ומשאלותינו" אנו מתחננים אליך.
תמיד כך מגיעה, וכך לאנשהו הולכת.

Arthur Rimbaud (1854-1891), Illuminations,

« À une Raison »

Un coup de ton doigt sur le tambour décharge tous les sons et commence la nouvelle harmonie.

Un pas de toi, c'est la levée des nouveaux hommes et leur en-marche.

Ta tête se détourne : le nouvel amour !

Ta tête se retourne, - le nouvel amour !

« Change nos lots, crible les fléaux, à commencer par le temps » te chantent ces enfants.

« Elève n'importe où la substance de nos fortunes et de nos vœux » on t'en prie.

Arrivée de toujours, qui t'en iras partout.

אני מצרף את התרגום של ה- Lettre de dissolution, מכתב הפירוק של האסכולה הפרוידיאנית מפאריז (EFP) מינואר 1980.

בברכה,

מואל נמירובסקי